

Література:

1. Дудченко В. В., Пасечник О. В. Тенденції розвитку сучасного права. *Юридичний науковий електронний журнал* 2023. № 2. С. 598–601
2. Манько Д. Г. «Юридична техніка і технології». Курс лекцій. — Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. — 192 с.
3. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: Наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 року № 1000/5. URL: https://ips.ligazakon.net/document/RE27181?an=2&ed=2023_05_19
4. Ухвала про залишення позовної заяви без руху Харківського окружного адміністративного суду у справі № 520/5424/24 від 04 березня 2024 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117412637>
5. Чередник Р. В. Апостилювання як форма легалізації документів. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 495–500. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.73>
6. Oxford Learner's dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/document_1#:~:text=%2F'd%C9%91%CB%90kjum%C9%99nt%2F,evidence%20or%20proof%20of%20something (data of request: 04.02.2025)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-79>

**THE NEED FOR DIGITALIZATION OF STATE POLICY
AS A CONDITION FOR THE DEVELOPMENT
OF A MODERN STATE**

**ПОТРЕБА У ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ЯК УМОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ**

Terela M. A.

*Postgraduate Student at the Department
of Constitutional and Administrative
Law, Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Терела М. А.

*аспірант кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізький національний
університет
м. Запоріжжя, Україна*

Динаміка суспільно-політичного життя залежить від чинників, які у світовому вимірі впливають на загальні тенденції розвитку суспільних

відносин. Цифровізація стала новим інструментом та способом трансформації життя, глобальним трендом, заперечуючи чи ігноруючи який на даному етапі розвитку людства держава фактично позбавляє себе переваг та досягнень еволюції суспільних відносин.

Зважаючи на глобальність та всезагальність поняття «цифровізації», яку визначають у якості процесу насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір [1], її прояви у державній політиці можуть набувати різних форм. Цікаво, що зазначений вище функціональний підхід запропоновано в межах програмного документу Уряду України, а саме: Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації, яку затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67–р, що свідчить про офіційне визнання державою потреби у впровадженні цифровізаційних процесів та змін. Відповідно до положень Концепції, зазначеної вище, основна мета цифровізації полягає у досягненні цифрової трансформації існуючих та створенні нових галузей економіки, а також трансформації сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні. Такий приріст є можливим лише тоді, коли ідеї, дії, ініціативи та програми, які стосуються цифровізації, будуть інтегровані, зокрема, в національні, регіональні, галузеві стратегії і програми розвитку [1]. Звичайно, варто наголосити, що в широкому розуміння цифровізацію не слід обмежувати лише метою досягнення позитивних економічних результатів.

Поняття цифровізації також пов'язане із категорією «цифровий розвиток», цілями якого запропоновано визначити такі, як прискорення економічного зростання та залучення інвестицій; трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні; технологічна та цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв; доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу; реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва [1].

Слід зазначити, що науковий підхід розуміння обсягу поняття «цифровізації» дещо відрізняється від нормативно визначеного. Так, Хаустова М. Г. зазначає, що цифровізація – одна з визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, яка формує більш інклюзивне суспільство та кращі механізми управління, розширює доступ до охорони здоров'я, освіти та банківської справи, підвищує якість та охоплення державних послуг, розширює спосіб співпраці людей, а

також дає змогу скористатися більшим розмаїттям товарів за нижчими цінами [2, с. 7]. У даному визначенні можна прослідкувати авторську позицію, яка поєднує узагальнений погляд на цифровізацію, як глобальний тренд сучасності, а також поділ впливу цифровізації залежно від сфери її реалізації, об'єднавши які стає зрозумілим, що ефективність такого впровадження залежатиме в першу чергу від зовнішнього регулювання державою із обов'язковим залученням механізмів контролю та охорони прав суб'єктів відповідних правовідносин.

З огляду на дуалістичний характер цифровізації як загального явища, що впливає на всі сфери суспільного життя, та напряму трансформації і взаємодії держави та споживача державних благ, впровадження механізмів цифровізації в систему формування та реалізації державної політики має свої особливості. Так, слід визначити, що порядок використання цифрових технологій державою повинен мати нормативне закріплення, що може вплинути на строки реалізації ініціативи з впровадження таких цифровізаційних процесів. Наприклад, правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, права та обов'язки суб'єктів відносин у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг чітко передбачені в межах Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155–VIII [3]. Також відповідно до частини третьої статті 16, частини четвертої статті 17 Закону України «Про адміністративні послуги», пункту 5 статті 1 Указу Президента України від 29 липня 2019 р. № 558 «Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг» Кабінетом Міністрів України було затверджено Положення про Єдиний державний вебпортал електронних послуг та Порядок ведення Реєстру адміністративних послуг, який є складовою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг [4]. Наведені приклади вдало відображають процес впровадження інструментів цифровізації.

Варто також додати, що рівень складності впровадження інструментів цифровізації в державну політику може залежати від низки економічних показників розвитку країни на конкретному етапі, що пояснюється терміновими потребами держави у виділенні коштів з державного бюджету на питання, які мають вищий пріоритет, а самі процеси цифровізації можуть бути більш затратними та, відповідно, менш доцільними у конкретному часовому проміжку. З іншого боку, поглянувши ширше на даний аспект, слід зазначити, що наприклад,

Міністерство фінансів України зазначає, що «розвиток електронного урядування в Україні та цифровізація державних послуг дозволять суттєво знизити витрати на їх надання, полегшать доступ до них та підвищать їх якість для споживачів. Це створить умови для розвитку людського капіталу, сприятиме забезпеченню гідних умов оплати праці» [5]. Звичайно, не варто заперечувати та ігнорувати прагнення держави в особі уповноважених суб'єктів владних повноважень реформувати та вдосконалювати сферу цифровізації, проте, деякі з оголошених заяв можуть залишитися на рівні декларативних.

Таким чином, цифровізація як глобальний тренд сучасності продовжує займати лідерські позиції у переліку першочергових планів та програм. Державна політика на сьогодні повинна формуватися таким чином, щоб усі вимоги впровадження цифрових технологій в управлінські процеси та процеси публічного адміністрування були дотримані. Україна на законодавчому рівні частково виконує вимоги нормативного закріплення підстав впровадження цифровізаційних процесів, проте, об'єктивні умови дії особливого правового режиму воєнного стану, пріоритетні напрямки фінансування окремих сфер суспільних відносин з державного та місцевих бюджетів можуть дещо сповільнювати темп стрімкого цифровізаційного розвитку.

Література:

1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67–р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>
2. Хаустова М. Г. Правове забезпечення цифрової трансформації у сучасних умовах. *Право та інновації*. № 2 (38). 2022. С. 7–18. DOI 10.37772/2518-1718-2022-2(38)-1
3. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155–VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 45. Ст. 400.
4. Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-p#Text>
5. Показники державного бюджету на 2025–2026 роки. *Міністерство фінансів України* : веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Показники_ДБУ_2025_2026.pdf (дата звернення: 11.09.2024).